

100781

«Statsakten» på Akershus i 1942 bare en formalitet

Cand. philol. Magne Skodvin.

Systemet for okkupasjonsstyret klart alt fra høsten 1940

Terboven og Bräuer hadde samme mål, men på ulike premisser, hevder Magne Skodvin

I dag foreligger cand. philol. Magne Skodvins bok «Striden om okkupasjonsstyret i Norge» som han skal forevare for den filosofiske doktorgraden ved Universitetet 11. juni. Det er et grundig verk på over 400 sider.

— Fortsettes 6. side —

«Statsakten» på - -

— Fortsatt fra 1. side —

Jeg har ført arbeidet fram til høsten 1942, sier Magne Skodvin i en samtale med Dagbladet. Men boka ville bli altfor stor om jeg skulle ta med alt.

Det var heller ikke nødvendig. Selve systemet for okkupasjonsstyret var klart alt høsten 1940, da vi fikk de kommissariske statsrådene. Det som skjedde i 1942 var egentlig bare av formell art, Quisling ble ministerpresident og statsrådene fikk ministertitler. Men selve systemet ble ikke forandret.

— Hva er det som har opptatt Dem mest når De har arbeidet med dette stoffet?

Det er veldig vanskelig å si, men det jeg har hatt mest moro av er at Terboven og Bräuer, så ulike de var, arbeidet etter samme hovedkurs. Begge ville på en eller annen måte ha en norsk regjering som skulle samarbeide med Tyskland. Bräuer kjente og respekterte det norske politiske systemet og gikk inn for det. Terboven kom også merkelig nok fram til det samme, men på andre premisser. Han fant det mest praktisk å bygge på det som var.

Men begge led nederlag, og fikk sin politikk torpedert fra Berlin.

Om Terboven og hans syn på NS og Quisling skriver Skodvin blant annet at «han fann straks, og utan ringaste tvil, at Quisling var udugeleg og måtte forkastast. Det var den reinte praktiske verdsettjinga som skapte avstand mellom dei to, frå første stund. Men om Terboven vraka partiferaren, så sette han ennå voner til partiet, og meinte å bruka det, når det vart stort nok og effektivt nok. Difor let han henta instruktørar frå Tyskland, og prøvde på si vis å gi NS ei viss slagkraft. Men om kort tid måtte han gi opp partiet òg, av to grunnar. For det første var det vanskeleg å skilja NS frå Quisling, og dermed vart også partiet ubrukeleg. For det andre fann observatørane hans at det var minst like gode voner for effektiv kollaborasjonisme utanfor partiet, til dømes mellom «renegatan». Etter kvart som dette perspektivet klårna, kom Terboven til at eit levedyktig okkupasjonsstyre i Norge måtte ha endå fleire ankerfeste, ikkje minst fordi Quisling synte seg å ha sterke krefter i ryggen.»